

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเมื่อเข้าสู่ยุคของกระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ส่วนที่เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดของโลกก็คือเรื่องเศรษฐกิจ มีการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัยเข้ามาแข่งขันในการค้ารวมทั้งประเทศไทยด้วยเพื่อแข่งขันต่อสู้กับนานาประเทศได้ จึงทำให้สังคมไทยปรับตัวเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลงจากชนบทสู่เมืองอย่างต่อเนื่อง ขณะที่การพัฒนาชนบทกับเมืองมีลักษณะแยกส่วน ส่งผลให้เกิดความไม่สมดุลของการพัฒนาชุมชนชนบท และคนไทยก็กำลังประสบกับปัญหาวิกฤตค่านิยมที่เป็นผลกระทบจากการเลื่อนไหลทางวัฒนธรรมต่างชาติเข้าสู่ประเทศ ทำให้คุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยลดลง นำไปสู่ค่านิยมและพฤติกรรมที่เป็นวัตถุนิยมและบริโภคนิยมเพิ่มมากขึ้น

ปัจจุบันกระแสการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโลกได้มุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนมากขึ้น เป็นการพัฒนาโดยองค์รวม ทั้งทางด้านระบบนิเวศ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของประชาชนให้มีความสอดคล้องเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ได้มีความตื่นตัวและเริ่มดำเนิน โครงการเมืองน่าอยู่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งก็สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ตามที่กำหนดไว้ในเอกสาร วิสัยทัศน์ ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และ ฉบับที่ 10 เรื่องเมืองอย่างยั่งยืนในลักษณะการโฆษณาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่

เทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ ได้มีนโยบายที่จะพัฒนาเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ให้เป็นเมืองน่าอยู่ โครงการดังกล่าวจะสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของทุก ๆ ส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ พบว่าประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ของตนเอง จะรู้และเข้าใจถึงปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นมากกว่า

บุคคลภายนอก

ชุมชนหรือประชาชนในพื้นที่จึงเป็นเป้าหมายที่สำคัญ ของโครงการเมื่อนำอยู่ที่ยั่งยืนจะต้องมีพื้นฐานมาจากคนในชุมชนนั่นเอง (เทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์, 2554, หน้า 19)

ในฐานะที่ผู้ศึกษาวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ มีความสนใจจะศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมื่อนำอยู่ของเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ให้เป็นเมื่อนำอยู่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลไปสู “เมื่อนำอยู่”: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลไปสู “เมื่อนำอยู่” จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลไปสู “เมื่อนำอยู่” แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลไปสู “เมื่อนำอยู่” แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลไปสู “เมื่อนำอยู่” แตกต่างกัน
4. ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลไปสู “เมื่อนำอยู่” แตกต่างกัน
5. ประชาชนที่มีรายได้ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลไปสู “เมื่อนำอยู่” แตกต่างกัน

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลไปสู “เมื่อนำอยู่” กรณีศึกษา: เทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์

จังหวัดจันทบุรี ให้เป็นเมืองน่าอยู่ ใน 5 ด้าน คือ 1) ด้านสังคม 2) ด้านสิ่งแวดล้อม 3) ด้านกายภาพ 4) ด้านเศรษฐกิจ 5) ด้านการบริหารจัดการ

สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาด้านสังคม 2) ด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม 3) ด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาด้านกายภาพ 4) ด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาด้านเศรษฐกิจ 5) การมีส่วนร่วมพัฒนาด้านการบริหารจัดการ

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากจำนวนชุมชนทั้งหมด 16 ชุมชน ซึ่งมีประชากรที่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 8,557 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลไปสู่ “เมืองน่าอยู่” กรณีศึกษา: เทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ ในการวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัยและเก็บข้อมูลในช่วง เดือนกันยายน พ.ศ. 2554 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีความเข้าใจตรงกันในความหมายของคำบางคำ และประโยชน์บางประโยค จึงขอให้คำจำกัดความ ดังนี้

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม

ประชาชน หมายถึง ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนหรือกลุ่มของประชาชนกับเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ ด้วยเป้าหมายที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น หรือมีบทบาทร่วมรับผิดชอบต่อการดำเนินกิจกรรมในด้านสังคม สิ่งแวดล้อม กายภาพ เศรษฐกิจ และการบริหารจัดการ

โครงการเมืองน่าอยู่ หมายถึง กระบวนการที่จะทำให้เมืองหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในทุก ๆ ด้าน ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้ใช้แนวคิดจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 8 แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านสังคม หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม เช่น การดูแลสุขภาพ การออกกำลังกาย การสงเคราะห์ผู้ป่วย เป็นต้น
2. ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม เช่น การจัดการขยะ การบำบัดน้ำเสีย การดูแลน้ำดื่ม น้ำใช้ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น
3. ด้านกายภาพ หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสาธารณูปโภค เช่น การพัฒนาสวนสาธารณะ สถานที่ท่องเที่ยว สนามกีฬา เป็นต้น
4. ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ เช่น การพัฒนาอาชีพหลัก การพัฒนาอาชีพเสริม การส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นต้น
5. ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เช่น การเป็นกรรมการชุมชน อาสาสมัครป้องกันภัย การจัดประชุมสัมมนา เป็นต้น

ชุมชน หมายถึง หมู่บ้านภายในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ ซึ่งได้แก่ หมู่ที่ 1 ชุมชนบ้านปากน้ำ หมู่ที่ 2 ชุมชนบ้านป่าแสม หมู่ที่ 3 ชุมชนบ้านแถวกลางไกล หมู่ที่ 4 ชุมชนบ้านแถวกลางไกล หมู่ที่ 5 ชุมชนบ้านคลองกลอย หมู่ที่ 6 ชุมชนบ้านปลายเนิน หมู่ที่ 7 ชุมชนบ้านท่าแหวน หมู่ที่ 8 ชุมชนบ้านชายหาดเจริญสุข หมู่ที่ 9 ชุมชนบ้านพัฒนาหมู่ 9 หมู่ที่ 10 ชุมชนพัฒนาหมู่ 10 หมู่ที่ 11 ชุมชนบ้านสามแยกเกาะแมว หมู่ที่ 12 ชุมชนบ้านชำห้าน หมู่ที่ 13 ชุมชนบ้านท่าเขา หมู่ที่ 14 ชุมชนพัฒนาหมู่ 14 หมู่ที่ 15 ชุมชนบ้านเขาน้อย หมู่ที่ 16 ชุมชนบ้านเกาะแมว ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

การบริหารการพัฒนา หมายถึง กระบวนการที่นำองค์การไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี สู่เมืองน่าอยู่
2. ทราบถึงถึงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี สู่เมืองน่าอยู่ จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้
3. สามารถนำผลการศึกษาที่ได้เสนอแนะต่อผู้บริหารเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี เพื่อนำไปปรับปรุงและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ สู่เมืองน่าอยู่ ให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุด